

HAMAR ROKLUB 1881
Postboks 196
2302 HAMAR
Att.Arne Hansen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Erica Neby, 62 55 11 65

Åkersvika naturreservat - dispensasjon til utvidelse av brygge, oppbevaring av to båter og utlegging av markeringsbøyer

Statsforvalteren i Innlandet gir Hamar Roklub 1881 dispensasjon fra verneforskriften for Åkersvika naturreservat § 3 c for utvidelse av ei brygge, oppbevaring av to båter til vanns og for utplassering av bøyer i juli 2022-2024 i Veslemjøsa i Åkersvika naturreservat. Se vurdering og tilknyttede vilkår nedenfor.

Søknad

Vi viser til vår tidligere korrespondanse angående brygger, midlertidige innretninger og båtopplag ved Hamar Roklubs anlegg i Veslemjøsa i Åkersvika naturreservat. Dere sendte oss den 16. mars 2022 en søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Åkersvika naturreservat til å utvide eksisterende hovedbrygge, legge ut markeringsbøyer samt å oppbevare to båter ved en annen brygge i Veslemjøsa.

Hovedbrygga ble utvidet senest i 2022 slik at den skal kunne oppfylle kravene til universell utforming og tilgjengelighet for alle som ønsker å ro/padle i klubben. Klubben har ca. 500 medlemmer som benytter seg av anlegget. Spalten i den ombygde brygga muliggjør entring av en kajakk fra en rullestol. De fire markeringsbøyene som klubben plasserte ut i 2021 blir benyttet i forbindelse med klubbens sikkerhetstrening og kurs for roere, padlere, samt trening av medlemmer og instruktører. Bøyene er ikke fastmontert, men har et «anker» som holder dem på plass.

Den lille brygga helt innerst i Veslemjøsa, mot klubbhuset, ble lagt dit i 1980. Det er to båter som ligger inntil denne brygga og som benyttes som følge-/sikkerhetsbåter ved klubbturner og andre arrangementer.

Åkersvika naturreservat

Åkersvika naturreservat ble opprettet 1974 og har status som Ramsarområde og dermed internasjonal verdi som våtmark. Formålet med opprettelsen av naturreservatet er å bevare et verdifullt våtmarksområde som et dynamisk og komplekst innlandsdelta med kroksjøer og meandere og med stor variasjon i naturtyper, blant annet rike utforminger av bløtbunn, sumpmark, fuktenger, flomskogsmark og fastmarksskogsmark. Området har særlig stor betydning for biologisk mangfold i form av raste- og hekkeområder for våtmarksfugl og som leve- og voksested for sjeldne

og truede plante- og dyrearter. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i en god tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

Ifølge verneforskriften for Åkersvika naturreservat § 3 c må det ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., henleggelse eller opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

Det finnes ikke spesifiserte unntaks- eller dispensasjonshjemler i verneforskriften som de omsøkte tiltakene kan vurderes etter, og søknaden må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 8, jf. naturmangfoldloven § 48. Denne hjemmelen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

I tillegg må søknaden vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. naturmangfoldloven § 7 om prinsipper ved offentlig beslutningstaking, og vise hvordan disse er vektlagt.

Statsforvalterens vurdering

Kunnskapen om verneverdiene i naturreservatet er relativt god, og i området hvor de omsøkte tiltakene finnes er det gjort naturtyperegistreringer senest i 2015. Disse registreringene sier at strandsonen i Veslemjøsa (se kart under) består av en svært viktig mudderbank-naturtype med glissen, rik kortskuddstrand. Karplanter som er funnet i strandsona og i vannkanten er blant annet firling (VU), nålesivaks, evjebrodd, evjesoleie, vasshøymol, sennegras, småslirekne, vassrørkvein, gulldusk, mannosøtgras, hvitbladtistel og soleiehov. Under kartlegging fra båt i september 2015 ble det i tillegg registrert hjertetjernaks, småvasshår, dvergvassoleie, korsevjeblom (EN), flotgras og småvasskrans (VU). Langs den smale landtunga i sørvest vokser bla. fjæresivaks. Det er også funnet granntjernaks (EN) på ca. 30 cm dyp. Det gjøres også årlige fugletellinger i reservatet som viser at området først og fremst benyttes av trekkfugl tidlig om våren, men ikke i like stor grad under høsttrekket eller som hekkeplass. Vi vil på bakgrunn av dette fastslå at kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å kunne vurdere denne søknaden, jf. naturmangfoldloven § 8 og § 9 (føre-var-prinsippet).

Hamar roklub 1881 var etablert lenge før denne delen av reservatet ble innlemmet i Åkersvika naturreservat i 1984. Bryggene var også til stede før Veslemjøsa ble vernet, selv om hovedbrygga har blitt utvidet i nyere tid. Det som krever en tillatelse etter verneforskriften for Åkersvika naturreservat er utvidelse av hovedbrygga, oppbevaring av båter i reservatet og utsetting av markeringsbøyer. Den lille brygga var til stede før vernet, og må derfor ikke dispensasjonsbehandles etter verneforskriften.

Menneskelig ferdsel er ikke forenlig med rastende og hekkende våtmarksfugl som trenger ro til å hvile, spise og få frem levedyktige unger. Når denne delen av reservatet ble vernet, var man klar over roklubbens aktivitet. Det er derfor rimelig å akseptere at pågående aktivitet i reservatet skal kunne fortsette dersom den ikke forringer verneverdiene. Dyrelivet er vernet mot unødig forstyrrelse, men ellers er det ingen ferdselsrestriksjoner til vanns i denne delen av reservatet, kun restriksjoner på motorferdsel i april og mai.

Figur 1. Flybildet viser naturtypen mudderbank med grønn skravur.

Roklubben har ca. 500 medlemmer, og deres anlegg vil være til glede for mange mennesker som benytter seg av klubben. Roklubbens aktivitet er og har vært en del av Veslemjøsa i lang tid, også før vernet. Vi ser det derfor som lite tjenlig å legge restriksjoner på tiltak som ikke vil bidra til økt forstyrrelse av dyrelivet og vegetasjonen. Det er først og fremst på sommeren som klubben er mest aktiv, ikke tidlig om våren når trekkfuglene kommer til reservatets ytre deler. Dette faktum begrenser klubbens potensielle forstyrrelse av dyrelivet betraktelig.

Å utvide hovedbrygga til å fungere som et bedre hjelpemiddel for å komme seg ut i en kajakk eller robåt, uansett kroppsfunksjon, vil neppe påvirke verneverdiene nevneverdig eller føre til at belastningen på økosystemet i Åkersvika blir for stor, jf. naturmangfoldloven § 10. Å sette ut markeringsbøyer for trening vil nok heller ikke øke den menneskelige ferdselen i Veslemjøsa, som allerede er høy. Likevel bør slike innretninger ikke utplasseres i reservatet i fuglenes trekk- og hekketid. Vi kan akseptere at de settes ut i juli måned, men at de tas opp når juli er slutt, jf. naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker, metoder og tidspunkt. Vi ønsker ikke å gi

noen varig tillatelse til dette tiltaket, siden det kan være at det er uheldig å ha slike innretninger i reservatet også i juli måned. Vi gir derfor tillatelse til dette i en treårsperiode.

Vi ønsker ikke at reservatet skal ha flere båter liggende innenfor vernegrensa på permanent basis, men dette er primært knyttet til viktige strandområder for matsøk og hekking/ynbling/gyting. Dersom det finnes en god begrunnelse til å ha båter i reservatet, slik som vi mener at to følgebåter til en roklubb med 500 medlemmer er, i tillegg til at de plasseres på steder og i tidsperioder på året som er mindre viktige for dyrelivet og vegetasjonen, vurderer vi at det kan gis tillatelse til dette. Båtene skal tidligst legges ut i juni måned, og må tas opp før vinteren kommer hvert år. Det gis ikke tillatelse til oppbevaring av båter på land i reservatet, og antallet båter som ligger ved bryggene tilhørende roklubben skal ikke bli flere.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver er ikke relevant i denne saken.

Å utvide hovedbrygga til å bli bedre tilpasset rullestolbrukere vil neppe påvirke verneverdiene nevneverdig. Siden hovedbrygga har vært i reservatet fra før utvidelsen, i tillegg til at man har vurdert at området har verneverdier til tross for all menneskelig ferdsel som pågår i Veslemjøsa, mener vi at tiltaket heller er ikke strid med verneformålet, jf. naturmangfoldloven § 48. Med de vilkår som følger denne tillatelsen angående utplassering av markeringsbøyer og oppbevaring av to følgebåter, anser vi ikke heller at disse tiltakene vil være i strid med verneformålet og kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dermed er vilkårene for å kunne gi en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ oppfylt. Vi har i denne vurderingen lagt vekt på at tiltaket har stor betydning for søker, i og med at dette er en etablert roklubb med 500 medlemmer som vernemyndighetene tidligere har akseptert å innlemme i reservatet.

Presedensvirkningen av en tillatelse til å utvide brygger, sette ut bøyer i vannet og oppbevare båter vil være stor. Det er imidlertid få andre mulige søkere i reservatet som kan dokumentere samme behov som Hamar roklub 1881 har for sine anlegg. Det er også stor forskjell på hvor i reservatet slike tiltak ønskes utført, med tanke på forstyrrelse av dyreliv og vegetasjon. Med de vilkår som er satt for bøyer og båter i denne tillatelsen, mener vi at presedensvirkningen av denne tillatelsen likevel ikke vil forringe verneverdiene i fremtidige saker.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, første alternativ, gir Statsforvalteren i Innlandet Hamar Roklub 1881 dispensasjon fra verneforskriften for Åkersvika naturreservat § 3 c for utvidelse av ei brygge, oppbevaring av to båter til vanns og for utplassering av bøyer i juli 2022-2025 i Veslemjøsa i Åkersvika naturreservat.

Følgende vilkår er knyttet til tillatelsen:

- Tillatelsen gjelder for Hamar Roklub 1881 for utvidelse av hovedbrygga til å møte kravene til universell utforming, for å oppbevare to sikkerhets-/følgebåter ved en av bryggene og for å plassere ut fire markeringsbøyer i juli måned i årene 2022-2024.
- Bøyene kan settes ut i juli måned og må tas opp når juli måned er slutt hvert år.
- Båtene skal ikke settes ut før juni måned og de må tas opp før vinteren hvert år.
- Det skal ikke oppbevares båter på land i reservatet.
- Det skal tas hensyn til dyrelivet når klubben utøver sin aktivitet i reservatet.
- Denne tillatelsen må oppbevares av roklubben slik at den kan vises opp for Statens naturoppsyn ved en eventuell kontroll.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Vi gjør oppmerksom på at denne dispensasjonen kun gjelder i forhold til verneforskriften for Åkersvika naturreservat. Dere må selv innhente tillatelse etter annet lovverk i tillegg til eventuell grunneiertillatelse.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Statsforvalteren i Innlandet.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Erica Neby
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens Naturoppsyn
Hamar kommune

Postboks 5672 Sluppen
Postboks 4063

7485
2306

TRONDHEIM
HAMAR